

ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİNE YÖNELİK BAŞARI TESTİNİN GELİŞTİRİLMESİ*

Yakup Alper VARİŞ**

Derya CESUR***

ÖZET

Genel müzik eğitiminin verildiği ortaöğretim kurumlarında müzik derslerinin planlanması, programlanması, yapılandırılması, çeşitli açılarından düzenlenip geliştirilmesi ve bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi bakımından öğrencilerin elde etmeleri beklenen kuramsal bilgilere ne derece ulaştıkları belirlenmelidir. Müzik kuramları eğitiminin ortaöğretim aşamasında kapsamca genişlemesi ve ilerlemesi göz önüne alındığında müzik derslerinde öğrencilerin bilişsel becerilerinin ölçülmesinin önemi belirgin bir biçimde ortaya çıkar. Bu nedenle, müzik derslerine yönelik akademik başarı testlerinin geliştirilmesinin gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı ortaöğretim düzeyinde müzik dersi alan öğrencilerin kazanmaları hedeflenen temel müzik bilgilerini ölçmeye yarayan, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış bir başarı testi geliştirmektir. Kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ölçme aracının güvenilirliği için başarı testi içerisindeki maddelerin çoktan seçmeli olması ve 1-0 madde yapısı göstermesi nedeniyle KR-20 iç tutarlılık katsayısı kullanılmış madde güçlük indeksi ile madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bu analizler için ITEMAN analiz programından yararlanılmıştır. Buna göre, ortalama madde güçlük ve ayırt edicilik indeksleri sırasıyla 0,411 ve 0,384 olarak belirlenmiştir. Uzman görüşleri ve madde analizi sonunda 25 maddeye indirgenen başarı testinin geçerliliğinin yüksek olduğu saptanmıştır. Güvenirlik çalışmaları 180 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Analiz sonucunda ölçme aracının KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,76 bulunmuştur. Sonuç olarak Ortaöğretim Müzik Dersi Başarı Testi'nin, ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersindeki akademik başarılarını ölçmede kullanılabilecek yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip bir ölçek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Başarı Testi, Test Geliştirme, Müzik Eğitimi, Müzik Dersi.

* Bu makale, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde kabul edilen, "Ortaöğretim Müzik Dersinin İşlevselliği" adlı yüksek lisans tezinde geliştirilen ölçme araçlarından birinin tanıtılması amacıyla yazılmıştır.

** Yrd. Doç. Dr., Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güz.San.Eğt.Böl.Müzik Eğt.A.B.D., El-mek: yalperv@omu.edu.tr

*** Bilim Uzmanı, MEB, İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi, Samsun

DEVELOPING THE ACHIEVEMENT TEST FOR THE SECONDARY EDUCATION MUSIC COURSE

ABSTRACT

In the scope of planning, programming, configuration, development of music lessons in secondary education institutions, where general music education is trained, and their assessment in accordance with an integral point of view, it should be determined what extent the students reach the expected theoretical knowledge. The importance of measuring cognitive skills of students in music lessons shows up distinctly, when scope enlargement and progress of music theories education in secondary education level is considered. For this reason, the necessity for developing academic success tests in music lessons comes to the forefront. This research aims at developing an achievement test with validity and reliability work to measure the basic music knowledge targeted for secondary education students taking the music course to gain. For the content validity, expert opinion was requested; and due to the fact that the items in the test were designed in the form of multiple-choice and that it was in the 1-0 item structure for the reliability of the measurement tool, KR-20 internal consistency coefficient was used, items' distinctive indices were calculated through item difficulty index. The ITEMAN analysis programme was employed for those analyses. Accordingly, averaged item difficulty and distinctiveness indexes have been determined as, respectively, 0,411 and 0,384. At the end of specialist opinions and item analysis, it's been specified that the validity of success test, which has been reduced to 25 articles, is high. The reliability work was conducted with 180 students. In consequence, the KR-20 reliability coefficient for the measurement tool was found to be 0.76. To conclude, it was found that the secondary education music course achievement test was a scale with sufficient level of validity and reliability which could be used to measure the secondary education students' academic achievement in the music course.

Key Words: Academic achievement, Achievement test, Test Development, Music education, Music course.

Giriş

Ortaöğretim düzeyinde “Müzik” dersi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, bireyin söyleme ve çalma yoluyla müzik yapma sürecine girmesi ve dinleme yoluyla müziği anlamlandırıp tasvir edebilmesine yardımcı olan, doğaçlama ve besteler yapma yoluyla yaratıcılığını geliştiren, müziksel algı ve bilgilenme yoluyla düşünen, üreten, kendine güvenen ve müziksel açıdan okuma yazma becerilerine sahip, ulusal ve uluslararası müzik kültürünü benimsemiş bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir ortaöğretim dersi olarak tanımlanmıştır (MEB, 2009).

Genç insanlar için, ileride toplum hayatına katıldıklarında paylaşabilecekleri kültürel içeriğin kazandırılması, estetik algılarının ve iraksak düşünme becerilerinin geliştirilmesi gibi konularda müzik derslerinin de sorumluluğu vardır. Müzik derslerinin amacı müzisyen yetiştirmek

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

değil, gençlere müziği anlayabilme, yorumlayabilme, farklı türleri kendi estetik ölçüleri ile değerlendirip eleştirebilme alışkanlık ve becerisini kazandırmaktır. İlköğretimin birinci kademesinden itibaren başlayan ve üniversiteye giriş sınavlarıyla zirveye ulaşan bilgi yarışında müzik eğitimi yoluyla kazanılacak bilgi ve becerileri değerlendirecek soruların yer almayışı müzik derslerinin amaçsız ve gereksiz bir uğraş olarak kabul edilmesine neden olmaktadır (Çevik, 1989). Oysaki çağımızın gelişmiş toplumları incelendiğinde, müzik eğitiminin öncelikli bir yere sahip olduğu, özellikle ilk ve ortaöğretim kademelerinde önemli bir yere oturtulduğu görülmektedir.

Müzik eğitimi bireyin duyuşsal ve devinişsel davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanı sıra, bilişsel öğrenmelerinde de önemli ölçüde etkili rol oynayan (Şendurur ve Barış, 2002), devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışların birlikte organize olduğu alandır. Bireyin üç davranışının birlikte organize olması nedeniyle, müzik eğitimi ve boyutlarında, başarı ve başarısızlık devamlı bir şekilde ilgi çekmiş ve tartışma konusu olmuştur. Müzik eğitimi ve alana ilişkin boyutlarda başarı ve başarısızlığa neden olan faktörlerin saptanması, öğretmen ve öğrenci tarafından nasıl algılandığı önemlidir. Bu faktörler doğru algılandığında, öğrencilerin daha sonraki öğrenme süreçlerinde ortaya koyabilecekleri başarıları öngörmede önemli katkılar sağlayacaktır (Akbulut, 2006). Akt. (Kurtuldu, 2010). Böylelikle öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak plandan uygulamaya öğretme-öğrenme etkinlikleri çeşitlendirilip zenginleştirilebilecektir.

Baykul'a göre, (2000) eğitim programının sağlamlılığını belirleme, öğrencileri başarılı olabilecekleri alanlara yönlendirme, öğretim sürecinde kullanılacak metotların etkililik derecesini ve öğrenci başarısını saptama, öğrenme güçlüklerini teşhis etme, ölçme ve değerlendirme öğesinin iyi işleyip işlemediğini görme gibi amaçlarla yapılan değerlendirmelerin hepsi ölçme sonuçlarına dayanır.

Ölçme, günlük hayatın her alanında kullanılan, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Ölçme, niteliklerin sayısallaştırılması, gözlenen niteliklerin sayısı, sembol veya derece ile ifade edilmesidir. Değerlendirme ise ölçme işleminden elde edilen ölçme sonuçlarını belirli ölçütlerle karşılaştırarak ölçülen niteliğe ilişkin bir karar verme sürecidir (Tekin, 1991; Özçelik, 1992). Akt. (Gönen, Kocakaya ve Kocakaya, 2011).

Eğitim öğretim faaliyetlerinin söz konusu olduğu bir yerde ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin vazgeçilmez bir öğesidir. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel davranışlar açısından hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemede ve başarısız öğrencilerin öğrenme eksiklerini gidermede, öğretim etkinliklerinin amaçlarının gerçekleşme düzeyi hakkında bir yargıya varmada ölçme ve değerlendirme önemli bir yere sahiptir (Gönen, Kocakaya ve Kocakaya, 2011).

Mehrens ve Lehmann'a göre (1991) ölçme ve değerlendirme, öğretme süreci bağlamında öğretmene, öğrenme süreci bakımından öğrenciye katkı sağlamaktadır. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğretmene; (1) öğrencilerin başlangıç davranışları hakkında bilgi sağlamada, (2) her öğrenci için gerçeğe uygun amaçlar belirlemede, (3) başarı getiren amaçların başarı derecesini belirleyerek değerlendirmede ve (4) eğitimsel teknikleri belirlemede, değerlendirmede ve ayırt etmede yardımcı olur. Ölçme ve değerlendirme öğretmenin amaçlarını öğrenciye bildirme, eğitim-öğretim etkinliğinde öğrenci istekliliğini artırma, doğru öğrenci alışkanlıklarını cesaretlendirme ve öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek etkin geribildirimler sağlama konusunda önemli işlevlere sahiptir Akt. (Dalkıran, 2008).

Eğitimde başarı denildiğinde genellikle, okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan "Akademik Başarı" kastedilmektedir (Carter ve Good, 1973). Akt. (Akandere, Özyalvaç ve Duman, 2010). Bloom'a göre (1998) akademik başarı, eğitim süreci

---

Turkish Studies

sonunda öğrenci başarısının notla ifade edilmiş hali olarak tanımlanırken; Ahmann, Glock’a göre (1971) genellikle bireyin devinişsel ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder (Erdoğdu, 2006).

Dalkıran (2008), müzik eğitiminin her geçen gün geliştiğini ve ölçmenin de eğitim önemli bir boyutunu oluşturduğunu bu süreçte daha güvenilir bir ölçme için, geçerliği ve güvenilirliği yüksek, kullanışlı ve sistematik ölçme araçları kullanılması gerekliliğinin ortaya çıktığını belirtmektedir.

Ölçme aracı olarak genelde değişik tiplerde testler kullanılmaktadır. Hazırlanan testler uygun fiziksel ve psikolojik koşullar oluşturularak öğrencilere uygulanır ve elde edilen veriler ışığında sürekli iyileştirilir. Her ölçek geliştirme süreci sonunda elde edilen veriler analiz edilerek daha güvenilir ve geçerli bir ölçme aracının oluşturulmasına çalışılır. Test geliştirme birçok aşamadan oluşan sistematik bir işlemdir. Bu aşamalar; uygulanacak olan testin tip ve düzeylerinin öğrencilere önceden bildirilmesi, soru bankasının oluşturulması, testte yer verilecek soruların belirtke tablosundan da yararlanılarak seçilmesi, testin düzenlenmesi, öğrencilere uygulanması ve puanlanarak madde analizinin yapılması şeklinde sıralanabilir. (Özçelik, 1992). Akt. (Gönen, Kocakaya ve Kocakaya, 2011).

Başarı testleri, *test tekniğinin* geliştiği çağdaş eğitim sistemleri ve uygulamalarında, yaygın bir biçimde kullanılan ölçme araçlarıdır (Koç, 1984). Eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi, müzik eğitiminde de çeşitli testler kullanılmaktadır. Müzikte ilk planda, kuramsal bilgidenden çok performansın ağır basması nedeniyle daha çok devinişsel testler ya da bir başka deyişle performans testleri kullanılmaktadır (Uçan, 2005). Genel müzik eğitiminin verildiği ortaöğretim kurumlarında müzik derslerinin planlanması, programlanması, yapılandırılması, çeşitli açılarından düzenlenip geliştirilmesi ve bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi bakımından öğrencilerin elde etmeleri beklenen kuramsal bilgilere ne derece ulaştıkları saptanmalıdır. Başarı testleri bu bakımdan önemli işlevlere sahiptir.

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin ortaöğretim müzik dersindeki akademik başarılarını ölçmeye yarayan çoktan seçmeli bir test geliştirmektir. Bu araştırma ile geliştirilen akademik başarı testinin öğrenci başarısını saptamayı ve arttırmayı amaçlayan müzik eğitimcilerine ışık tutacağı düşünölmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada ortaöğretim düzeyi müzik dersi başarı testi geliştirilerek geçerlik ve güvenilirlik incelemeleri yapılmıştır. Bu bölümde ilgili alan yazın ve uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen akademik başarı testinin uygulamasının gerçekleştirildiği çalışma grubu ve testin geliştirilme sürecine ait bilgilere yer verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Samsun Aziz Atik Anadolu Öğretmen Lisesi 10. ve 11. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan toplam 180 öğrenciden oluşmaktadır.

Testin Geliştirilme Süreci

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 16.09.1991 tarih ve 191 sayılı Kararı ile kabul edilen “Lise Müzik (1-2-3) Dersi Öğretim Programı, aynı kurulun, 17.12.2009 tarih ve 240 sayılı kararı ile 2010-2011 eğitim-öğretim yılı başından itibaren uygulamadan kaldırılmıştır. Bu nedenle; başarı testinin geliştirilmesi sürecinde ilk olarak 2010-2011 eğitim-öğretim yılında kullanılması bırakılan Müzik Dersi Öğretim Programı ile yeni uygulamaya konulan ve yapılandırmacı yöntemle

hazırlanmış olan Ortaöğretim Müzik Öğretim Programının 9. ve 10. sınıf düzeylerine ait konular ve kazanım alanları incelenmiş, daha önce uygulamada olan programın hedefleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu iki programın ortak konu içerikleri ve hedef-kazanımları bir *belirtke tablosu* haline getirildikten sonra her kazanım düzeyini kapsayacak şekilde 30 adet çoktan seçmeli soru maddesi geliştirilmiştir. Başarı testi geliştirilirken bilgi ve kavrama düzeylerini ölçmeye yönelik sorular dikkate alınmış ve testin, bilgi düzeyindeki kazanımlara ait soruların konu başlıklarından oluşturulmasına özen gösterilmiştir. Eski ve yeni müzik öğretim programlarının bazı ortak içerikleri farklı öğrenme alanları ile ilişkilendirilmiştir. Örneğin testin 25. maddesi, eski programda bilgi düzeyinde bir hedef cümlesi ile ifade edilirken, yeni programda ilgili kazanım “Dinleme ve Söyleme-Çalma” öğrenme alanlarındaki kazanımlara dönüştürülmüştür. Fakat soru maddesi “Müziksel Algı ve Bilgilenme” düzeyinde sorulmuştur. Ölçek bu haliyle uzman müzik eğitimcileri ve bir ölçme değerlendirme uzmanının değerlendirmesine sunulmuştur. Bu testle, dersi alan öğrencilerin program içerisinde kazanımları hedeflenen temel müzik bilgilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda başarı testinin kapsam geçerliği sağlanmıştır. Başarı testlerinin geliştirilmesi aşamasında genellikle kapsam geçerliğine bakılmakta ve test içindeki soruların ilgili kapsamı temsil edip etmediği dikkate alınmaktadır (Büyüköztürk, 2011: 168). Alan yazında testin kapsam geçerliliği hususunda, öğretmen ve öğretim üyelerinin görüşlerinin alınması oldukça sık başvurulan bir yöntemdir (Çalık ve Ayas, 2002; Ayas ve Demirbaş, 1997; Abraham ve diğ., 1994; Abraham ve diğ., 1992; Treagust, 1988). Alınan görüşler bir yandan testin ölçmek istediği şeyi ölçüp ölçemeyeceği hususunda bilgi sahibi olmayı sağlarken bir yandan da eksik ve çelişkili olan noktalara yeniden odaklanmayı sağlamaktadır (Çalık ve Ayas, 2003).

Çalışma grubunda yer alan öğrencilere uygulanan akademik başarı testinde yer alan soruların ayırt ediciliğinin belirlenmesi amacıyla öğrencilerin, testten aldıkları puanlar en yüksek puanlıdan en düşük puanlıya doğru sıralanıp %27’si üst grup, %27’si de alt grup olarak nitelendirilerek iki gruba ayrılmıştır. Madde ayırt edicilik indeksi, bir maddenin başarı düzeyi yüksek öğrencilerle başarı düzeyi düşük öğrencileri ayırt etme derecesidir. Burada öğrencilerin başarı puanlarına göre alt ve üst grup olarak nitelendirilmesinin nedeni de budur. Doğal olarak, bir maddenin başarılı öğrenciler (üst grup) tarafından daha yüksek oranda, başarısız öğrenciler (alt grup) tarafından ise daha düşük oranda doğru cevaplandırılması beklenir. Madde ayırt edicilik indeksi “-1” ile “+1” arasında değerler alabilmektedir. Madde ayırt edicilik indeksinin sıfıra yaklaşması, maddenin üst ve alt grubu ayırt ediciliğinin düşük, +1’e yaklaşması ayırt ediciliğinin yüksek olması demektir. Madde ayırt edicilik indeksinin negatif değerler alması, maddenin doğru cevaplanma oranının alt grupta daha yüksek olması anlamına gelir ve böyle bir madde testin amacına hizmet etmemekte ayrıca test güvenilirliğini de düşürmektedir (Kubiszyn ve Borich, 2003; Baykul, 2000; Yıldırım, 1999; Tekin, 1991). Akt. (Gönen, Kocakaya ve Kocakaya, 2011). Madde analizi sonucunda ayırt edicilik ölçütünü değerlendirirken şu ölçütlere dikkat edilir: Ayırt edicilik indeksi sıfır veya negatif olan maddeler teste dâhil edilemez; ayırt edicilik indeksi (0,40) veya daha yüksek bir değerde ise madde çok iyi, düzeltilmesi gerekmez; (0,30)-(0,40) arasında ise iyi, düzeltilmesi gerekmez; (0,20)-(0,30) arasında ise madde zorunlu hallerde aynen kullanılabilir veya değiştirilebilir; (0,20)’den daha küçük bir değerde ise madde kullanılmamalıdır veya yeniden düzenlenmelidir (Turgut, 1992).

Verilerin Çözümlemesi

Ortaöğretim Müzik Dersi Başarı Testi ’nin geliştirilmesinde tüm maddelerin birbirleriyle ve ölçeğin tamamıyla iç tutarlılığını tahmin etme amacı üzerine kurulu olan (Gay, 1985) ve içsel tutarlılığın güvenilirliğini belirlemek için en sık kullanılan yöntemlerden birisi olan (Gürsakar, 2001) Kuder-Richardson yaklaşımı benimsenmiştir. Yöntemin uygulanmasında veri seti, ölçekteki maddelerden alınan cevaplar istenilen özelliği taşıyorsa “1” puan, istenilen özelliği taşıyamıyorsa veya boş bırakılmışsa “0” puan verilerek oluşturulur. Bu yöntemle, iç tutarlılığa yönelik güvenilirlik

Turkish Studies

kestiriminde bulunmada belirli ölçütler dikkate alınarak Kuder-Richardson 20 veya 21 formüllerinden uygun olanı kullanılır (Ercan ve Kan, 2004). Bu araştırmada Kuder-Richardson-20 iç tutarlılık katsayısı kullanılmış olup ayrıca madde güçlük indeksi ile madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bu analizler için ITEMAN analiz programından yararlanılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği Microsoft Excel ortamında çalışılmıştır.

BULGULAR

Geçerlik çalışmaları kapsamında yapılan madde analizi ile her maddenin güçlük dereceleri ve ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Buna göre, ortalama madde güçlük ve ayırt edicilik indeksleri sırasıyla 0,411 ve 0,384 olarak belirlenmiştir. Uzman görüşleri ve madde analizi sonunda 25 maddeye indirgenen başarı testinin geçerliliğinin yüksek olduğu saptanmıştır. Başarı testi içerisindeki maddelerin her birinin madde güçlük ve ayırt edicilik değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Müzik Dersi Başarı Testi Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik Değerleri

Madde Numara	Madde güçlük indeksi (P_{jx})	Madde Ayırt edicilik indeksi (r_{jx})
1	0,96	0,352
2	0,44	0,343
3	0,827	0,381
4	0,347	0,35
5	0,267	0,411
6	0,307	0,358
7	0,373	0,463
8	0,84	0,446
9	0,293	0,312
10	0,773	0,315
11	0,413	0,449
12	0,107	0,333
13	0,4	0,308
14	0,32	0,36
15	0,733	0,428
16	0,4	0,461
17	0,213	0,487
18	0,267	0,353
19	0,12	0,269
20	0,28	0,329
21	0,2	0,395
22	0,16	0,368
23	0,773	0,528

Turkish Studies

24	0,32	0,435
25	0,16	0,37

Bireyler tarafından her bir maddenin doğru cevaplanma yüzdesini yansıtan ve “0” ile “1” arasında değerler alabilen madde güçlük indeksinde değerler sıfıra yaklaşması maddenin zorluğunu, bire yaklaşması maddenin kolaylığını gösterir. Buna göre; 1, 3, 8, 10 ve 23 numaralı maddelerin diğerlerine göre kolay, 17, 19, 21, 22 ve 25 numaralı maddelerin ise diğerlerine göre zor olduğu görülmektedir. Böylelikle soruların kolaylık ve zorluk açısından dengeli bir biçimde dağılım göstermesi bakımından çeşitlilik arz ettiği söylenebilir.

Ölçme aracının güvenilirliği için başarı testi içerisindeki maddelerin çoktan seçmeli olması ve 1-0 madde yapısı göstermesi nedeniyle Kuder-Richardson-20 güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Güvenirlik ölçme aracının ölçme sonuçlarındaki kararlılık derecesidir (Özguven, 1998). Analiz sonucunda ölçme aracının Kuder-Richardson-20 güvenilirlik katsayısı 0,76 bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyi 0.70'dir (Tezbaşaran, 1996). Buna göre başarı testinin güvenilir olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma sonucunda geçerliği ve güvenilirliği yüksek olan bir başarı testi oluşturulmuştur. Yapılan madde analizi ile hesaplanan ortalama madde güçlük ve ayırt edicilik indeksleri çoktan seçmeli sorulardan oluşan Ortaöğretim Müzik Dersi Başarı Testinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Başarı testinin son şekli 25 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Testten alınacak en yüksek puan 25; en düşük puan ise 0'dır. Çoktan seçmeli akademik başarı testi 5 seçenekli olup, doğru cevaplara “1” yanlış ve boş cevaplara “0” puan verilerek toplam 25 puan üzerinden değerlendirme yapılmalıdır. Geliştirilen bu akademik başarı testinin genel müzik eğitiminin verildiği ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin bilişsel başarıları düzeylerinin belirlenerek eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlanıp düzenlenmesi bakımından kullanışlı ve yararlı bir ölçme aracı olduğu düşünülmektedir.

Müzik eğitimi alanında geliştirilen testler içerisinde bilişsel testlerden daha çok performans testleri öne çıkmaktadır. Bilişsel davranışların duyuşsal ve devinişsel davranışlarla birlikte bir bütün halinde geliştirilmesi gerekmektedir. Bunlardan herhangi birini göz ardı edip arka plana itmenin eğitim ilkelere aykırı bir durum teşkil edeceği ortadadır. Bilişsel becerileri ölçmek, duyuşsal ve devinişsel becerilere olan etkileri gözlemlemek ve değerlendirmek bakımından son derece gerekli ve önemlidir. Kuramsal bilgiye dayanmayan uygulamalar ve ortaya çıkaracağı sonuçların çoğu kez yeterince etkili, sağlam, tutarlı ve dengeli olduğunu söylemek mümkün değildir. Müzik eğitiminde kuram ve uygulama birbirlerine zincirleme bağlı olan iç içe öğelerdir. Uçan (1997), müzik kuramları eğitiminin bütünüyle daha çok bilişsel ağırlıklı bir müzik eğitimi olduğunu belirtmektedir. Bunun yanında müzik kuramları eğitiminin temel amaçlarından birinin bireyin “bilişsel müzik yeteneği”ni geliştirmek ve bu yolla “devinişsel müzik yeteneği”ni ve “duyuşsal müzik yeteneği”ni daha iyi tanımasına, anlamasına ve kullanmasına olanak sağlamak olduğunu vurgulayarak müzik eğitiminde, müzik kuramları eğitime gereken yer, önem ve değer verilmesi gerektiğinin altını çizmektedir.

Genel müzik eğitiminde müzik kuramları eğitiminin ortaöğretim aşamasında kapsamca genişlemesi ve ilerlemesi göz önüne alındığında müzik derslerinde öğrencilerin bilişsel becerilerinin ölçülmesinin önemi belirgin bir biçimde ortaya çıkar. Bu nedenle, müzik derslerine yönelik akademik başarı testlerinin geliştirilmesinin gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Turkish Studies

Bu araştırmada geliştirilmiş olan Ortaöğretim Müzik Dersi Başarı Testi, müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde diğer yöntemlerle birlikte ele alıp kolaylıkla puanlayarak uygulayabileceği bir ölçek olmasının yanı sıra genel müzik eğitiminde müzik kuramları eğitimi v.b. konularda çalışma yapan araştırmacılar tarafından da kullanılabilir niteliğe sahiptir. Yapılacak olan araştırmalarda geliştirilen bu başarı testinin kullanılmasının alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin müzik derslerindeki akademik başarılarını saptamaya yönelik test geliştirme çalışmalarını içeren araştırmalar daha geniş örneklem grupları üzerinde gerçekleştirilmelidir. Buna paralel olarak bu çalışmalar ortaöğretim dışında diğer düzeylerde de ele alınmalıdır. Ortaöğretim Müzik Dersi Başarı Testi'ne yazarlar ile irtibata geçerek ulaşılabilecektir.

KAYNAKÇA

- ABRAHAM, vd., Understanding and Misunderstanding of Eighth Graders of Five Chemistry Concepts Found in Textbooks, **Journal of Research in Science Teaching**, S:29, (1992), s.105-120.
- ABRAHAM, M.R., WILLIAMSON, V.M. ve WESTBROOK, S.L., A Cross-Age Study of the Understanding Five Concepts, **Journal of Research in Science Teaching**, S:31, (2), (1994), s.147-165.
- AHMANN, J.S. ve GLOCK, M.D., **Evaluating Pupil Growth: Principles of Tests and Measurements**, (3rd ed.), Allyn and Bacon. Boston 1971.
- AKANDERE, M., ÖZYALVAÇ, N. ve DUMAN, S., Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ile Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği), **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 24, (2010), s.1-10.
- AKBULUT, E., Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Denetim Odaklarına İlişkin Algıları, **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:26, (3), (2006), s.171–180.
- AYAS, A. ve DEMİRBAŞ, A., Turkish Secondary Students' Conception of Introductory Chemistry Concepts, **Journal of Chemical Education**, S:74, (5),(1997), s.518-521.
- BAYKUL, Y., **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması**, ÖSYM Yayınları, Ankara 2000.
- CARTER V. ve GOOD E., **Dictionary of Education**. 4nd ed., McGraw Hill Book Company, New York 1973.
- BLOOM, B.S., **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, Çev.: Durmuş Ali Özçelik, 3. Baskı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. İstanbul 1998.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2011.
- ÇALIK, M. ve AYAS, A., Öğrencilerin Bazı Kimya Kavramlarını Anlama Seviyelerinin Karşılaştırılması, **2000'li Yıllarda I. Öğrenme ve Öğretme Sempozyumu**, İstanbul 2002.
- ÇALIK, M. ve AYAS, A., Çözümlerde Kavram Başarı Testi Hazırlama ve Uygulama, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S: 2, (14), (2003), s.1-17.

- ÇEVİK, S., Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış, **Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları**, Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu Yayınları, Ankara 1989, s. 103-107.
- DALKIRAN, E., Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi, **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:5, (2), (2008), s.116-136.
- ERCAN, İ. ve KAN, İ., Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik, **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, S:30 (3), (2004), s.211-216.
- ERDOĞDU, Y.M., Yaratıcılık ile Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler, **Sosyal Bilimler Dergisi**, S:5, (17), (2006), s.95-106.
- GAY, LR., **Educational Evaluation and Measurement**, (2nd ed.), A Bell & Howell Company, London 1985.
- GÖNEN, S., KOCAKAYA, S. ve KOCAKAYA, F., Dinamik Konusunda Geçerliği ve Güvenirliği Sağlanmış Bir Başarı Testi Geliştirme Çalışması, **Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:8 (1), (2011), s.40-57
- GÜRSAKAL N., **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı, Bursa 2001.
- KOÇ, N., Standart Başarı Testlerinin, Bir Eğitim Sisteminde Verilen Çeşitli Kararlardaki Yeri ve Önemi, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, S:1, (17), (1984), s.159-172.
- KUBISZYN, T. ve BORICH, G., **Education Testing and Measurement**, (7th ed.), John Wiley, Hoboken 2003.
- KURTULDU, M.K., Piyano Eğitiminde Başarısızlık Nedenlerine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, S:18, (3), (2010), s.917-930.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, (2009), <http://ttkb.meb.gov.tr>, (ET:23.05.2010).
- MEHRENS, W.A., ve LEHMANN, I.J., **Measurement and Evaluation in Education and Psychology**, Fourth Ed., Harcourt Brace Collage Publishers, USA 1991.
- ÖZÇELİK, D.A., **Ölçme ve değerlendirme**, ÖSYM Yayınları, Ankara 1992.
- ÖZGÜVEN, İ.E., **Psikolojik Testler**, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi Yayınları, Ankara 1994.
- ŞENDURUR, Y. ve BARIŞ, D.A., Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı, **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:22, (1), (2002), s.165-174.
- TEKİN, H., **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Yargı Yayınevi, Ankara 1991.
- TEZBAŞARAN, A. **Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu**, Türk Psikologlar Derneği Yayınları. Ankara, 1996.
- TREAGUST, D.F., Development and Use of Diagnostic Tests to Evaluate Students' Misconceptions in Science, **International Journal of Science Education**, S:10, (2), (1988), s.159-169.
- TURGUT, M.F., **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Saydam Matbaacılık, 9. Baskı. Ankara 1992.

UÇAN, A., **Müzik Eğitimi**, Evrensel Müzikevi, Ankara 2005.

YILDIRIM, C., **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, ÖSYM Yayınları, Ankara 1999.